

Fall Protection

Mythes over werken op hoogte opgehelderd

Test je kennis en word je bewust van de echte risico's

Mythes over werken op hoogte opgehelderd

Test je kennis en word je bewust van de echte risico's

Stuart Linnitt, Global Engineered Systems Manager bij 3M

Volgens de arbeidsinspectie en de gezondheidsraad, blijft werken op hoogte een van de belangrijkste oorzaken van dodelijke ongevallen en ernstige verwondingen op het werk. Werkgevers en werknemers zijn wettelijk verplicht om zelf voor hun veiligheid te zorgen alsook voor die van anderen die de gevolgen kunnen ondervinden van hun handelingen.

In het kader van haar benadering van risicobeheersing bepaalt de arbeidsomstandighedenwet dat alle werkgevers controlemaatregelen dienen te treffen volgens de arbeid hygiënische strategie. Bij werken op hoogte gaat het om het vermijden, waar mogelijk, van de noodzaak om op hoogte te werken; in gevallen waar dit niet kan worden vermeden, moet een beroep worden gedaan op collectieve maatregelen om vallen te voorkomen en wanneer tot slot het risico op vallen niet kan worden uitgesloten, moet een beroep worden gedaan op persoonlijke valbeveiligingsoplossingen die de valafstand en dus de gevolgen beperken tot het minimum.

Maar hoe weet je of je doeltreffende maatregelen hebt genomen om jouw veiligheid en die van anderen te waarborgen? Helaas doen er heel wat mythes de ronde over werken op hoogte, wat een negatief effect kan hebben op de capaciteit van werknemers en werkgevers om voor een zo veilig mogelijke werkomgeving te zorgen.

Eerste mythe:

Het is een product met CE-markering, dus het is veilig

Een van de belangrijkste mythes die binnen de wereld van het werken op hoogte de ronde doen is de overtuiging dat persoonlijke beschermingsmiddelen veilig te gebruiken zijn als ze een CE-markering dragen. Al te vaak is het zo dat bedrijven focussen op wettelijke minimumvoorschriften of specifieke eisen, maar geen grondig inzicht in de vereisten van de specifieke taak ontwikkelen.

Zo begrijpen velen niet dat er een testmassa van 100 kg wordt gehanteerd om vaak gebruikte valstopuitrustingen te valideren. Aangezien het Office of National Statistics (ONS) uitgaat van een gemiddeld gewicht van 84 kg en een gemiddelde lengte van 175 cm voor een volwassen man, lijkt de testwaarde van 100 kg voldoende, maar denk dan eens aan het extra gewicht dat werkers op hoogte dragen, zoals gevulde gereedschapsgordels.

CE EN conformiteitsmarkeringen certificeren dat een product voldoet aan de afgesproken Europese minimale criteria, die echter precies dat zijn: minimale vereisten. Alerte fabrikanten zullen er echter naar streven om verder te gaan dan dit om de prestaties, levensduur, comfort en functionaliteit te verbeteren. Hierbij gebruiken ze parameters die veel verder gaan dan de vastgelegde verplichte minimumcriteria.

Tweede mythe:

Alle persoonlijke valbeveiligingsoplossingen zijn geschikt voor alle werkzaamheden

Begrijpen de kopers van persoonlijke valbeveiligingssystemen ook echt hoe dergelijke uitrusting werkt en kennen ze de mogelijkheden en beperkingen ervan? Als dat niet zo is, kan valbeveiligingsuitrusting zelfs het valrisico vergroten. Laten we het voorbeeld nemen van een werker die dicht bij onafgewerkte betonnen randen actief is en bevestigd is aan een EN 795 ankerpunt ter hoogte van de voeten, met gebruikmaking van een EN 355 vallijn, correct bevestigd aan een EN 361 harnas. Al deze onderdelen dragen de CE-markering. Als deze beschermingsmiddelen niet zijn getest voor hun bestandheid tegen 'scherpe randen', kunnen ze toch tekortschieten en is de gebruiker hierdoor blootgesteld aan een risico dat aantoonbaar groter is (omdat deze zich niet bewust is van het gevaar). Op het eerste gezicht voldoet de werker aan de veiligheidseisen, maar in werkelijkheid is de risicobeoordeling ontoereikend waardoor de gehanteerde risico beperkende strategie ook gebrekkig is.

Om veilig te werken zijn er verschillende oplossingen beschikbaar, afhankelijk van de situatie.

Ruimte beperking: gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) om te voorkomen dat personen zones bereiken waar een risico bestaat op vallen vanaf hoogte.

Positionering: dit soort uitrusting zorgt ervoor dat een werker zijn werkzaamheden met behulp van PBM kan uitvoeren, op een manier die het risico op een val tot het minimum beperkt. Dit maakt onderdeel uit van een complete valbeveiligingsoplossing (zie hieronder).

Suspensie: oplossingen zoals suspensie harnas laten de werker zakken en bieden ondersteuning zodat hij of zij de handen volledig vrij heeft. Dit maakt onderdeel uit van een complete valbeveiligingsoplossing (zie hieronder).

Redding: Wanneer er een val plaatsvindt zal er een reddingsoplossing aanwezig moeten zijn om de werker te redden en in veiligheid te brengen. Dit systeem maakt zelfredding door de werker of redding door een collega of reddingsteam mogelijk, afhankelijk van de specifieke situatie.

Complete oplossing: Bij risico op vallen vanaf hoogte moet een beroep worden gedaan op een volledige valbeveiligingsoplossing. Ze bestaan doorgaans uit een ankerpunt, een harnas, een connectiemiddel zoals een schokdempende lijn of een valstopblok en een mogelijkheid tot redding.

Ervoor zorgen dat de gekozen persoonlijke valbeveiligingssystemen geschikt zijn voor de uit te voeren werkzaamheden is maar een deel van het verhaal. Het is ook van essentieel belang dat het gekozen systeem aansluit bij de wensen van de persoon die het gaat gebruiken. Mocht de gebruiker de uitrusting oncomfortabel en niet gebruiksvriendelijk vinden, of van oordeel zijn dat hij of zij erdoor wordt gehinderd bij het werken, dan zal het voor de gebruiker verleidelijk zijn om het niet te gebruiken of het te gebruiken op een manier die de correcte werking ervan in gevaar brengt.

Derde mythe:

Ik hoef mijn uitrusting toch niet bij elk gebruik opnieuw te inspecteren?

Strenge inspectie- en onderhoudsprogramma's voor persoonlijke valbeveiligingssystemen zijn voor de veiligheid van de werknemers even belangrijk als de keuze van het juiste systeem. De PBM richtlijn voorziet in verplichtingen i.v.m. de inspectie van de uitrusting. Deze richtlijn geeft geen informatie over de criteria voor individuele producten maar biedt algemeen advies over inspectieprogramma's en informatie over de frequentie, procedure en grondigheid van de inspecties. Verder wordt ook aangegeven welke gegevens moeten worden bijgehouden. Naast de voorschriften uit de arbeidsomstandighedenwet worden er ook vereisten voor inspectie gegeven in NEN 365:2004 (norm voor persoonlijke beschermingsmiddelen tegen vallen vanaf hoogte). Product specifieke inspectievereisten worden verschaft door de fabrikant van de veiligheidsuitrusting en moeten in het inspectieprogramma worden opgenomen.

Er zijn een aantal praktische redenen om ervoor te zorgen dat inspectie een vast onderdeel wordt van het gebruik van persoonlijke valbeveiligingssystemen. Materialen gebruikt voor de uitrusting verslechteren na verloop van tijd in ieder geval, ongeacht de situaties waarin ze gebruikt worden, maar specifiek verlies van kracht wordt vaak veroorzaakt door schuring of door beschadiging zoals insnijding door scherpe randen. Elk PBM wat tekenen van dit soort slijtage vertoont, moet worden afgekeurd, net zoals uitrusting die aan hoge schokbelasting heeft blootgestaan.

Uitrusting moet vóór elk gebruik worden gecontroleerd, bij voorkeur door de gebruiker zelf. Dit proces hoeft maar enkele minuten in beslag te nemen maar moet wel een visuele controle omvatten van banden, kabels en elk ander textielelement. Verder moet er een controle plaatsvinden op de werking van bepaalde onderdelen: ankerpunten, vallijnen, gespen op harnassen en andere apparatuur die onderdeel uitmaken van het valbeveiligingssysteem.

Vierde mythe:

We hebben geen specifieke opleiding nodig

Dodelijke valpartijen zijn niet enkel te wijten aan het ontbreken van de juiste veiligheidsuitrusting. Ze kunnen ook het gevolg zijn van een gebrek aan opleiding en/of onvoldoende inzicht in het praktische gebruik van de uitrusting en het belang daarvan. De beste persoonlijke valbeveiligingssystemen ter wereld kunnen pas volledige bescherming bieden wanneer werkers degelijk zijn opgeleid in het gebruik ervan. Alle werkgevers moeten dan ook zorgen voor opleidingsprogramma's die zijn afgestemd op de specifieke taken en de omgeving waarin ze worden uitgevoerd. Die opleidingen mogen niet beperkt blijven tot het individuele valbeveiligingssysteem, maar dienen ook betrekking te hebben op:

- ▶ Het identificeren, elimineren en beheersen van mogelijk valgevaar
- ▶ Het geregeld inspecteren, gebruiken en onderhouden van persoonlijke valbeveiligingssystemen
- ▶ Het toepassen van een valbeveiligingsplan
- ▶ Het naleven van industriële normen die gelden

De zorgplicht stelt: 'De werkgever dient zodanige maatregelen te treffen en aanwijzingen te verstrekken als redelijkerwijs nodig is om te voorkomen dat de werknemer in de uitoefening van zijn werkzaamheden schade lijdt door bedrijfsongevallen of beroepsziekten.' De regelgeving legt geen specifieke kwalificaties op voor een 'bevoegd persoon', maar het moet uiteraard iemand zijn die in staat is risico's te identificeren en bevoegd is om maatregelen te nemen om deze risico's te elimineren. Elke bedrijf dient bevoegde personen te identificeren die het valbeveiligingsplan monitoren, opleiding inzake valbeveiliging geven en zorgen dat alle werknemers goed zijn voorbereid alvorens het werk aan te vatten.

Fabrikanten gespecialiseerd in persoonlijke valbeveiligingssystemen, zoals 3M, kunnen opleidingsprogramma's aanbieden die klassikale opleiding combineren met een praktijkgedeelte. De klassikale opleiding zorgt voor volledig inzicht in de eisen gesteld door de regelgeving, bewustzijn van de noodzaak om het juiste type uitrusting te gebruiken en van het belang van correct onderhoud. In het praktijkgedeelte kunnen werkers dan in een gecontroleerde omgeving leren omgaan met de uitrusting.

Meer informatie:

www.3MSafety.nl/valbeveiliging
www.3MSafety.be/valbeveiliging

Een val is, in het beste geval, hoogst onaangenaam en in het slechtste geval fataal. In veel werkomgevingen is het gevaar doorgaans voorspelbaar en overzichtelijk. Het is dan ook cruciaal om onderzoek te doen naar de geschikte uitrusting en te investeren in opleiding voor een correct gebruik ervan.

Fall Protection